

420/00.04.00/2024

Lieksan kaupungin lausunto TE-uudistuksesta johtuvista muutoksista kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettuun lakiin ja asetukseen

Asianosainen

Valtiovarainministeriö / lausuntopyyntö VN/13783/2024

Selostus

Valtiovarainministeriö pyytää kunnilta lausuntoa TE-uudistuksesta johtuvista laki- ja asetusmuutoksista. Muutoksia tehtäisiin kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettuun lakiin ja asetukseen.

Tausta

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyy valtiolta kunnille vuoden 2025 alusta lukien, jolloin TE-uudistus tulee voimaan. Työvoimapalveluiden järjestäminen muodostaa kuntien uuden valtionosuustehtävän. TE-uudistuksen yhteydessä valtionosuuslakiin lisättiin kaksi uutta laskennallista valtionosuuskriteeriä (18-64 –vuotiaiden ikäluokka ja työttömien määrä), joiden perusteella valtionosuutta kohdennetaan työvoimapalveluihin. Lisäksi TE-uudistuksen yhteydessä kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennettiin. Valtionosuuslakiin lisättiin säännös valtionosuuteen tehtävästä lisäyksestä, jolla rahoitusvastuun laajentuminen korvataan kunnille.

TE-uudistuksen toimeenpanon yhteydessä on huomattu tarve säätää tarkemmin korvauksen laskemisesta valtion kustannusvastuulle kuuluvien kotoutujien työmarkkinatuen osalta. Lisäksi on vielä havaittu eräitä teknisiä tarkennustarpeita valtionosuuslakiin.

Nyt kyseessä olevat asetus- ja lakimuutosehdotukset eivät liity kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistamiseen, jota valmistellaan vuodelle 2026.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että kunnille maksettava korvaus vastaisi mahdollisimman tarkasti kunnille siirtyvien tehtävien todellisia kustannuksia. Lisäksi on vielä havaittu eräitä teknisiä tarkennustarpeita valtionosuuslakiin.

Lausunto pyydetään toimittamaan Lausuntopalvelu.fi:n kautta viimeistään 5.8.2024.

Nyt lausunnolla olevat lakimuutosehdotukset on tarkoitus sisällyttää syksyllä 2024 annettavaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamista koskevaan esitykseen, jossa säädetään vuoden 2025 valtionosuusprosentista ja mahdollisista vuodelle 2025 valtionosuuteen tehtävistä määräaikaista lisäyksistä ja vähennyksistä. Lakimuutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2025.

Lieksan kaupungin lausunto

04.08.2024

Työllisyyspalveluita koskevan uudistuksen on ollut tarkoitus olla kunnille kustannusneutraali. Tämä tulee ottaa erityisesti huomioon myös nyt esitettyihin laki- ja asetusmuutoksiin.

Valtioneuvoston asetukseen halutaan lisäys, koska Kelan valmistelussa oleva uusi kuntalaskutusjärjestelmä saadaan valmiiksi vasta loppuvuodesta 2024. Näin ollen kuntalaskutusjärjestelmää ei voida käyttää kuntakorvauksen laskemisessa toisin kuin lakia säädettäessä oli tarkoituksena. Kuntalaskutusjärjestelmää käyttämällä olisi korvaus pystytty laskemaan tarkalla henkilötason aineistolla ja tarkoilla työttömyyssetuuksien laskurikertymillä. Koska tämä on todettu kuitenkin mahdottomaksi toteuttaa laskutusjärjestelmän toimeenpanon aikatauluhaasteista johtuen laskemiseen esitetään nyt karkeampaa laskentatapaa. Kuten muistiossa tuodaan esille, tämä tuo epävarmuutta kuntatasolla, eikä siten kustannusneutraaliutta pystytä enää takaamaan. Erityisen ongelmalliseksi muistiossa esitetään kotoutujien -ryhmä, jonka tunnistaminen ilman suunniteltua järjestelmää muodostuu hankalaksi. Tämä taas johtaa siihen, että kunnat eivät saa muutoksesta tuleville kustannuksille täyttä valtionosuutta, vaan laskennallisen, ja riskinä on liian alhainen ja samalla virheellinen korvaus kunnille. Muistiossa ei tuoda esille, miten kauan tätä poikkeavaa laskennallista laskentatapaa käytettäisiin ja milloin laskennassa päästään käyttämään kuntalaskutusjärjestelmää valtionosuuksia määritettäessä. Esityksessä ei myöskään oteta kantaa siihen, onko tarkoitus jälkikäteen korjata laskennalliset valtionosuudet vastaamaan tarkkaa laskentaa kuten lakia säädettäessä on ollut tarkoitus.

Ehdotukset kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta todetaan, että muutokset pykäliin 31 a §, 43 § ja 44 § ovat perusteltuja.

Ehdotettu muutos pykälään 59 *Kustannustenjaon tarkistusta koskeva siirtymäsäännös* on tarpeellinen, koska vuoden 2025 kustannustenjaon tarkistus tehdään ensimmäisen kerran vasta vuonna 2027. TE-uudistuksen huomioiminen vuoden 2025 kustannusten jaon tarkistuksessa tulee edellyttämään onnistunutta palveluluokittaisten taloustietojen raportointia. Etenkin raportointi lakisääteisten ja ei-lakisääteisten TE-palveluiden välillä voi muodostua haastavaksi.

Toimivallan peruste

Hallintosääntö 29 §, Viranhaltijoiden tehtävät ja erityinen toimivalta, kaupunginjohtaja

Päätös

Lieksan kaupunki päättää antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon TE-uudistuksesta johtuvista muutoksista kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettuun lakiin ja asetukseen.

Lausunto viedään tiedoksi kaupunginhallitukselle 12.8.2024.

Perustelut

TE-uudistus on merkittävä uusi tehtävä kunnille. Lain henki on ollut, että muutoksesta aiheutuvat kustannukset korvataan kunnille valtionosuuksina täysimääräisesti. Nyt on riski, ettei näin kuitenkaan tule kaikilta osin tapahtumaan. Lakia ja asetuksia muutettaessa on erityisesti pidettävä mielessä muutoksen perusajatus kustannusneutraaliudesta kunnille. Eri

04.08.2024

tilanteissa on taattava se, ettei kunnat joudu kattamaan muutoksesta aiheutuneita kustannuksia varsinkaan tilanteissa, jotka johtuvat esimerkiksi laskentaan tarvittavan järjestelmäkehityksen viivästymisestä.

Pirre Seppänen
Kaupunginjohtaja

*Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti asianhallintajärjestelmässä.
Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.*

Nähtävilläolo

Päätös on julkaistu yleisessä tietoverkossa, lieksa.fi, 5.8.2024

Lisätietoja

Kaupunginjohtaja Pirre Seppänen, 040 1044 001,
sähköposti pirre.seppanen(at)lieksa.fi

Jakelu

Valtionvarainministeriö / lausunto annetaan lausuntopalvelu.fi -kautta

04.08.2024

Muutoksenhakukielto ja sen peruste

Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalain 136 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta

Muu peruste, mikä _____

Lieksa _____